

BOEKBESPREKING

C. Rumpel. Klinik der modernene Zahnärztlichen Prothese. 74 p.p. 58 fig. Hermann Meuser. Berlijn 1928.

Dit boekje is een overdruk van eenige in het „Vierteljahr-schrift für Zahnheilkunde“ (1927) verschenen artikelen. Het heeft niet de bedoeling veel technische détails te brengen maar wil den practicus in aanraking brengen met de nieuwste problemen der prothetische wetenschap”. Deze laatste is volgens Rumpel de wetenschap die de traumatische werking van den kauwdruk tracht te bestrijden in het gebit, waarbij door elementenverlies het articulatie-evenwicht werd verbroken. De zuster-wetenschap, de orthodontie, heeft hetzelfde doel voor gebitten, waarbij tengevolge van perverse stand dit evenwicht zoek is. Het nauw verband tusschen ortho- en protodontie, welks bestaan ook reeds zoo dikwijls door van Loon en door ondergeteekende werd be-toogd, wordt door deze omschrijvingen doeltreffend weergegeven. De prothetiek, opgevat dus als de orthodontie der nóg aanwezige elementen, krijgt een prophylactisch karakter. Men onderscheide, volgens Rumpel, in de eerste plaats de prophylactische en de functioneele prothese. De eerste behoeft niet de eigenschappen van de tweede te bezitten; de tweede zij echter als regel tevens een prophylactisch apparaat. De functioneele prothese, is, terwille van het overzicht der technische mogelijkheden v.n.l. te classificeeren als vaste (of physiologische) prothese, bij welke alle kauwdruk op aanwezige elementen wordt overgebracht, als afneembare (niet-physiologische) prothese, bij welke de kauwdruk door kaakwal (en palatum) wordt gedragen; of als half-physiologische, *gesteunde* prothese, indien de druk verdeeld is over elementen en slijmvlies. Overal waar de prothese aan hare beide uiteinden voldoende steun op elementen kan vinden en tusschen deze geen boogvorm behoeft te hebben acht R. een vastzittend stuk geïndiceerd. De term „brug” wil hij, omdat hij thuis hoort in een tijd, toen de prothetist slechts de ontbrekende elementen aan-vulde naar de „Rumpelkammer” verwezen zien. Als eischen stelt hij, afgezien van reinigingsmogelijkheid en aesthetiek, opheffing

van alle kantel- en draaimomenten en het herstellen van het kauwvlak op normaal niveau. Zijne algemeene beschouwingen en de studie van concrete gevallen kunnen hier zelfs niet verkort worden weergegeven. In ieder geval zijn zij uiterst leerzaam, al zou referent niet gaarne iedere bewering onderschrijven; wat ook niet noodig is. Hetzelfde geldt overigens voor het hoofdstuk over de gesteunde prothese. Ter beoordeeling der gevallen, en dus tot het stellen der indicatie is voor beide groepen althans een zekeren zin voor mechanica onmisbaar, een zin die óók in de tandheelkunde echter slechts door studie en regelmatige oefening kan worden ontwikkeld. Mogen algemeene en toegepaste mechanica leervakken worden op het nieuwe onderwijs-program!

De iiterlijke verzorging van het boekje kon beter; met name de foto's, of hunne reproducties, laten vrij wat te wenschen over. Als geheel is het verschijnen van dit werkje een verheugend teeken en zij ter bestudeering aanbevolen.

B. R. B.

Practical Pedodontia or Juvenile Operative Dentistry and Public Health Dentistry door Floyd Eddy Hogeboom. Tweede druk. The C. V. Mosby Co. St. Louis.

In het algemeen kan veilig gezegd worden, dat ook in de tandheelkunde heel wat meer geschreven wordt — en in druk verschijnt — dan voor het welzijn van ons vak strikt noodzakelijk is. We zouden het zonder gevaar voor geestelijke ondervoeding zelfs met aardig wat minder kunnen stellen, zonder dat de voortgang der wetenschap en de praktische toepassing er door zouden worden vertraagd. Er is echter een onderdeel, op welks terrein de schrijvers elkaar het gras nog niet voor de voeten hebben weggemaaid en waar van enig gedrang bij de drukpers nog geen sprake is. Evenals de kinder-praktijk door slechts enkelen geambieerd wordt, zoo zijn ook de schrijvers over kindertandheelkunde aan het stadium der concurrentie nog niet toe, doordat slechts een enkele zich geroepen voelde om over dit thema zijn licht voor de gemeenschap te laten schijnen. Aan den schrijver van bovengenoemd werk behoort de prioriteit dit onderwerp in boekvorm te hebben behandeld; in 1924 verscheen het de eerste maal. Uit het feit dat de eerste oplage door een tweeden ongewijzigden druk moest worden aangevuld blijkt, dat de auteur heel wat lezers heeft gevonden en blijkens de nieuwe ver-

schijning, naar de verwachting van de uitgeefster, nog zal vinden. Of de lezers er in aantreffen wat zij begeerig waren te weten? Naar de meening van schrijver dezes zou het datgene moeten geven, wat het wezen van de kinderpraktijk uitmaakt, n.l. het met de minste inspanning en het meeste succes behandelen van kinderen met carieuze kiezen. Met dit genre literatuur is de tandheekkunde nog niet onder den voet geloopt. Uitvoerige behandeling van de embryologie van den schedel is daarvan niet het essentieele, gelijk deze auteur kennelijk van meening is, getuige het feit, dat de helft van het werk (47 pag.) ermede gevuld is. Omtrent dit wetenschappelijk onderwerp heeft de lezer zich sinds overoude tijden al elders kunnen oriënteren! Het is trouwens ook niet wat de schrijver op den omslag belooft te zullen geven: *practische* paedolentie. Weliswaar behandelt hij te dien aanzien achtereenvolgens in vier hoofdstukken de caviteitpreparatie van melktanden (waarbij een complete classificatie van de verschillende caviteiten wordt opgediend), de gebruikelijke vulmaterialen, de eerste blijvende molaar en de pulpabehandeling van melktanden en van M₁. Dit is alles zeer lezenswaard, doch hoe weinig de schrijver bij de bewerking van zijn stof *het kind* in zijn beschouwingen betreft moge blijken uit dit citaat, (Hoofdstuk V: De eerste blijvende kies):

„Pulpectomie is de volledige verwijdering van de pulpa. Deze „kan op velerlei wijzen uitgevoerd worden.

„1. Geleidingsanaesthesie. Deze methode kan worden gebruikt „wanneer de pulpakamer gesteriliseerd is, doch moet niet anders „toegepast worden dan in gevallen, waarin zij steriel is. Bij „melkkiezen zijn aan andere methoden om de pulpa te verdoo- „ven wellicht minder gevaren verbonden.

„2. Drukanaesthesie. Deze methode heeft hetzelfde bezwaar „als de geleidingsanaesthesie. Bij druk kunnen deeltjes van ge- „infecteerd materiaal door het foramen in de apicale omgeving „geperst worden. Het is een zeer goede methode in geval van „chirurgische blootlegging van de pulpa bij de caviteitprepara- „tie van een blijvende kies. Bij melkkiezen kan zij toegepast „worden, doch voor de meeste tandartsen zullen langzaam wer- „kende caustica meer geschikt zijn.

„3. Arseenmethode. De aanwending van arseentrioxiede in „den vorm van een pasta of vezels is wellicht de beste methode „voor gewone omstandigheden. Een kleine hoeveelheid van de „pasta, vezel of poeder wordt rechtstreeks op de blootliggende „pulpa gelegd, onder cofferdam. Daarna laat men cement over „het geheel vloeien zonder dit aan te drukken. Na een etmaal

„wordt de tand onder cofferdam geopend. Indien de tandarts niet „volkomen medewerking van het kind en zijn ouders heeft, is „een minder gevaarlijk medicament aangewezen.

„Het is gevaarlijk om in een caviteit arsenicum langer dan „een dag te laten liggen, wegens de voortschrijdende werking „die zich voorbij het foramen zou kunnen uitstrekken. Zoo een „deel van de pulpa nog levend is, kan dit gedevitaliseerd wor- „den door carbolzuur gedurende een paar dagen in te sluiten.”

Deze „zakelijke” opvatting is kenmerkend voor de wijze waarop de stof in het boek wordt behandeld. Men zou zeggen, dat de psyche van de kleine patiënt mede een belangrijke factor is in de te volgen werkwijze en dat slechts weinig kinderen, zonder gevaar voor verstoring van de noodzakelijke harmonie tusschen den tandarts en zijn patiënt, aan behandelingen kunnen worden onderworpen, waarbij pijn en andere onaangename gewaarwordingen niet steeds kunnen worden vermeden. Ik wil aannemen dat de auteur meer van zijn jeugdige objecten gedaan kan krijgen dan de gemiddelde tandarts, maar of het hem mogelijk is om het psychologische element steeds zóó en bagatelle te behandelen als bij het schrijven van zijn boek, is aan gegronde twijfel onderhevig. Wie dus voor den succesvollen omgang met wantrouwige juvenile tandlijders van de literatuur zijn heil verwacht, zal in de practische paedotontie van Hogeboom niet veel van zijn gading vinden. Al wil hiermede geenszins gezegd zijn dat er niet in zuiver technisch opzicht leerzame gegevens in verwerkt zijn. Wie verder belang stelt in de wijze waarop aan de overzijde sociale voorzieningen op dit gebied getroffen zijn, vindt daarover een geïllustreerd hoofdstuk aan het slot.

B.